

BA 312

БАНКИ И БАНКОВО ДЕЛО

Приета: прот. № 14/26.05.2016 г.

Лектор: Проф. д-р Николай Колев

АНОТАЦИЯ

Учебната дисциплина "Банки и банково дело" третира съвременното учение за банковото предприятие и има за цел да предостави необходимите познания у студентите за традиционното и модерното банкиране. Лекционният курс дискутира темите за възникването, развитието и ролята на банките и банковата професия, генераторите на доверието към банките, основните банкови операции, анализи, изчисления и прогностични техники. Отделя се внимание и на централното банкиране, на надзора от страна на БНБ, както и на международните финансови институции и тяхната роля в съвременния финансов свят.

ОСНОВНИ ЦЕЛИ И ИЗХОДНИ УЧЕБНИ РЕЗУЛТАТИ

1. Да се формират необходимите знания и умения за универсално банкиране.
2. Запознаване със законодателната уредба на банковото дело в България и регламентите на ЕС.

ПРЕДПОСТАВКИ

Дисциплината е въвеждаща в банковата теория Тя има входни връзки с дисциплините Макро- и Микроикономика, "Теория на парите и кредита" и се явява входящо ниво за „Банково счетоводство”, „Борси и борсови операции” и „Банков мениджмънт”..

СТАТУТ И СТРУКТУРА

специалност	статут	Кредити	редовно обучение				задочно обучение			
			л	с	у	общ	л	с	у	общ
Финанси	Задължителна	6	30	30		60	30		30	
Бизнес администрация	Избираема	6	30	30		60	30		30	
Банков мениджмънт	Задължителна	6					30		30	

СЪДЪРЖАНИЕ НА КУРСА

Въпрос 1. Що е банка? Предистория на банкирането.
Аргументиране на дефиницията. Зараждане на банкиране във Вавилон, Елада и Рим Генезис на съвременното банкерство.

Въпрос 2. Видове банки: от специализация към универсализъм.
Функционална, отраслова и регионална специализация. Тенденцията към универсализиране на банките.

Въпрос 3. БНБ – банка на държавата и банка на банките.
Кратка история и функции на БНБ съгласно Конституцията и Законът.

Въпрос 4. Балансът на една банка показва.

Какво показва и как следва да се четат активната, пасивната и капиталовата част на един баланс на търговска банка.

Въпрос 5. Правна рамка на банкирането у нас.

Законът за кредитните институции и останалите закони и подзаконови актове на МС и БНБ, чрез които се регламентира и регулира банкирането у нас.

Въпрос 6. Класифициране на банковите операции от гледна точка на пазара на който се извършват те.

Въпрос 7. Пасивни банкови операции на кредитния пазар

Операции на банките за акумулиране на депозитна маса: продукти, сделки, операционни техники, оценка и преоценка на възникналите неотменяеми задължения. Лихвени режими. Хеджиращи инструменти по хеджирани пасивни позиции.

Въпрос 8. Активни банкови операции на кредитния пазар.

Операции на банките по пласиране на кредитния ресурс: продукти, сделки, операционни техники, оценка и преоценка на възникналите краткосрочни и дългосрочни финансови активи. Просрочия, провизиране, производства по събиране на вземания. Операции с дългови книжа и инструменти. Цесии. Лихвени режими и лихвени суапи. Хеджиращи инструменти по хеджирани активни позиции.

Въпрос 9. Операции по банково платежно посредничество.

Първообраз. RINGS, БИСЕРА, БОРИКА, СЕБРА, SWIFT, Системи за сетълмент по сделки с ДЦК и КЦК. Вирментна, акцептна, акредитивна, чекова и картова форма за местни и международни разплащания.

Въпрос 10. Операции на банките на капиталовия пазар.

Дилърски, брокерски и доверителни операции на банките с краткосрочни и дългосрочни корпоративни ценни книжа и инструменти. Техники за първоначална и последваща оценка, провизиране и хеджиране. Маржин покупки, къси продажби и заем на финансови инструменти.

Въпрос 11. Операции на банките на паричния пазар.

Парична емисия. Снабдяване и освобождаване с/от касови наличности. Касови и безкасови, спот и срочни покупки и продажби на валута. Арбитраж.

Въпрос 12. Какво показва отчета за дохода на една банка?

Анализ на информационните качества на всеки един показател от Отчета. Аналитични и прогностични качества на отчета за дохода на търговските банки.

Въпрос 13. Международни банкови институции.

Банка за международни разплащания; Международен валутен фонд; Световна банка; Европейска централна банка.

ПЛАНИРАНИ УЧЕБНИ ДЕЙНОСТИ И МЕТОДИ НА ОБУЧЕНИЕ

класически лекции и семинари, интерактивни методи на обучение: мултимедийни презентации, е-мейл консултации, конферентни дискусии.

КУРСОВА ЗАДАЧА

Предлага се списък от индивидуални задачи за анализ на кредитоспособност, които се разработват през семестъра. Защитата се провежда в края на семестъра.

МЕТОДИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Работата на всеки студент през семестъра се оценява посредством текущ контрол върху изпълнението на задачите в семинарните занятия и качеството на изпълнените самостоятелни проучвания. Семестриалният изпит е изпитен тест със задачи и избор на един от няколко

дефинирани отговори на въпроси. Освобождаване от изпит се допуска при постигната средна оценка от текущия контрол 5.00. При формирането на крайната оценка освен резултата от семестриалния изпит се има предвид и текущия контрол.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Банкови нормативни актове: www.bnb.bg
  2. БНБ - годишни отчети
  3. Трифонова, С., Парична теория, парична политика, европейска парична интеграция, Университетско издателство „Стопанство“, София, 2006.
  4. Димитрова, Р. Банки и банково обслужване. С. 2008, ISBN: 9548971860
  5. Колев, Н. Банки и банково дело. Бургас, 2009.
  6. Колев, Н., Г. Иванов. Сборник с тестове, казуси и задачи по банки и банково дело. Бургас, 2009.
  7. Директива 2013/36/ЕС
  8. Регламент (ЕС) № 575/2013
  9. Регламент (ЕС) № 680/2014
  10. Капиталови буфери (методика и текущи стойности):
<http://www.bnb.bg/BankSupervision/BSCapitalBuffers/index.htm>
  11. Капиталова адекватност (методика и текущи пределни надзорни стойности):
<http://www.bnb.bg/BankSupervision/BSCapitalAdequacy/index.htm>
-

ИЗПИТЕН ВЪПРОСНИК

ВА 312

БАНКИ И БАНКОВО ДЕЛО

Лектор: Проф. д-р Николай Колев

Въпрос 1. Що е банка? Предистория на банкирането.

Аргументиране на дефиницията. Зараждане на банкиране във Вавилон, Елада и Рим Генезис на съвременното банкерство.

Въпрос 2. Видове банки: от специализация към универсализъм.

Функционална, отраслова и регионална специализация. Тенденцията към универсализиране на банките.

Въпрос 3. БНБ – банка на държавата и банка на банките.

Кратка история и функции на БНБ съгласно Конституцията и Законът.

Въпрос 4. Балансът на една банка показва.

Какво показва и как следва да се чете активната, пасивната и капиталовата част на един баланс на търговска банка.

Въпрос 5. Правна рамка на банкирането у нас.

Законът за кредитните институции и останалите законови и подзаконови актове на МС и БНБ, чрез които се регламентира и регулира банкирането у нас.

Въпрос 6. Класифициране на банковите операции от гледна точка на пазара на който се извършват те.

Въпрос 7. Пасивни банков операции на кредитния пазар

Операции на банките за акумулиране на депозитна маса: продукти, сделки, операционни техники, оценка и преоценка на възникналите неотменяеми задължения. Лихвени режими. Хеджиращи инструменти по хеджирани пасивни позиции.

Въпрос 8. Активни банков операции на кредитния пазар.

Операции на банките по пласиране на кредитния ресурс: продукти, сделки, операционни техники, оценка и преоценка на възникналите краткосрочни и дългосрочни финансови активи Просрочия, провизиране, производства по събиране на вземания. Операции с дългови книжа и инструменти. Цесии. Лихвени режими и лихвени суапи. Хеджиращи инструменти по хеджирани активни позиции.

Въпрос 9. Операции по банков платежно посредничество.

Първообраз. RINGS, БИСЕРА, БОРИКА, СЕБРА, SWIFT, Системи за сетълмент по сделки с ДЦК и КЦК. Вирментна, акцептна, акредитивна, чекова и картова форма за местни и международни разплащания.

Въпрос 10. Операции на банките на капиталовия пазар.

Дилърски, брокерски и доверителни операции на банките с краткосрочни и дългосрочни корпоративни ценни книжа и инструменти. Техники за първоначална и последваща оценка, провизиране и хеджиране. Маржин покупки, къси продажби и заем на финансови инструменти.

Въпрос 11. Операции на банките на паричния пазар.

Парична емисия. Снабдяване и освобождаване с/от касови наличности.. Касови и безкасови, спот и срочни покупки и продажби на валута. Арбитраж.

Въпрос 12. Какво показва отчета за дохода на една банка?

Анализ на информационните качества на всеки един показател от Отчета. Аналитични и прогностични качества на отчета за дохода на търговските банки.

Въпрос 13. Международни банкови институции.

Банка за международни разплащания; Международен валутен фонд; Световна банка; Европейска централна банка.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Банкови нормативни актове: www.bnb.bg
  2. БНБ - годишни отчети
  3. Трифонова, С., Парична теория, парична политика, европейска парична интеграция, Университетско издателство „Стопанство”, София, 2006.
  4. Димитрова, Р. Банки и банково обслужване. С. 2008, ISBN: 9548971860
  5. Колев, Н. Банки и банково дело. Бургас, 2009.
  6. Колев, Н., Г. Иванов. Сборник с тестове, казуси и задачи по банки и банково дело. Бургас, 2009.
  7. Директива 2013/36/ЕС
  8. Регламент (ЕС) № 575/2013
  9. Регламент (ЕС) № 680/2014
  10. Капиталови буфери (методика и текущи стойности):
<http://www.bnb.bg/BankSupervision/BSCapitalBuffers/index.htm>
  11. Капиталова адекватност (методика и текущи пределни надзорни стойности):
<http://www.bnb.bg/BankSupervision/BSCapitalAdequacy/index.htm>
-